

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут охорони здоров'я

Кафедра здоров'я людини і фізичної реабілітації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О. А. Лагоднюк

“ _____ ” _____ 2018 р.

08-02-07

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Історія реабілітації

THE HISTORY OF REHABILITATION

спеціальність
specialty

227 Фізична терапія, ерготерапія
227 Physical therapy, ergotherapy

галузь знань
branch of knowledge

22 Охорона здоров'я
22 Healthcare

Рівне – 2018

Робоча програма «Історія реабілітації» для бакалаврів спеціальності 227
Фізична терапія, ерготерапія. Рівне: НУВГП, 2018. – 14 с.

Розробник: Примачок Людмила Леонтіївна – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри здоров'я людини і
фізичної реабілітації.

Протокол від «27» серпня 2018 року № 1.

Завідувач кафедри _____ Н. Є. Нестерчук

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 227 Фізична
терапія, ерготерапія.

Протокол від «06» вересня 2018 року № 7.

Голова науково-методичної комісії _____ І. М. Григус

©ПРИМАЧОК, 2018 рік

©ПРИМАЧОК, 2018 рік

ВСТУП

Одним із показників прогресивного розвитку суспільства є гуманне й турботливе ставлення до людей, які, внаслідок тих чи інших фізичних порушень, зумовлених захворюваннями, дефектами чи наслідками травм, позбавлені можливості долучатися до повноцінного способу життя.

Проблема збереження та відновлення фізичного здоров'я людини має давню історію. Виникнувши ще за часів первісного світу, фізична реабілітація протягом наступних тисячоліть не лише не втратила своєї актуальності а й збагатилася новими здобутками, винайшла ефективні способи покращення якості лікування та запобігання можливих ускладнень і зниження ймовірності виникнення інвалідності.

Анотація

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія реабілітації» є засвоєння студентами історії розвитку та становлення реабілітації, як складової історії медицини та історії людства.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія реабілітації» є поглиблення знань щодо розвитку та становлення реабілітації, як науки, в різні вікові епохи. Систематизувати знання про відомих вчених лікарів, філософів та просто церульників і військових, які зробили величезний внесок у формування незалежної науки, галузі медицини – реабілітації.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Історія реабілітації» є розширення світогляду студентів, набуття знань щодо створення різних методів і методик реабілітаційних заходів, створення приладів та елементарного медичного інструментарію, їх застосування.

Ключові слова: фізична реабілітація, історія медицини, історія реабілітації, історичні періоди, видатні вчені-медики.

Abstract

The subject of studying the discipline "History of Rehabilitation" is the students' mastering of the history of development and formation of rehabilitation, as a part of the history of medicine and the history of mankind.

The purpose of teaching the discipline "History of Rehabilitation" is to deepen knowledge about the development and formation of rehabilitation, as a science, in different age periods. To systematize knowledge about the famous scientists, philosophers and just Cerulians and military men, who made a huge contribution to the formation of independent science, the field of medicine - rehabilitation.

The main tasks of studying the discipline «History Rehabilitation» is to broaden the students outlook, to acquire knowledge concerning formation of various methods and methodics of rehabilitation measures, formation of equipment and elementary medical instruments, their application.

Key words: physical rehabilitation, history of medicine, history of rehab, historical periods, prominent medical scientists.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u>	Нормативна	
Модулів: 1	Спеціальність <u>227 Фізична терапія, ерготерапія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		<u>1-й</u>	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 год.		<u>1-й</u>	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 5		Лекції	
		1 сем – 12 год.	-
		Практичні	
		1 сем – 24 год.	-
	Самостійна робота		
	1 сем – 54 год.	-	
	Індивідуальні завдання		
-	-		
Вид контролю: залік.			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - підготовка фахівців спеціальності 227 фізична терапія, ерготерапія за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів вищезазначеного фахового спрямування.

«Історія реабілітації» як навчальна дисципліна:

- ґрунтується на вивченні загальної історії медицини та щільно з нею пов'язаного розвитку реабілітації у людському суспільстві в цілому;
- дає можливість глибше ознайомитися з особливостями становлення медицини та реабілітації в Україні;
- допомагає краще зрозуміти суть та напрями діяльності фахівця реабілітолога, необхідність реформування та перспективи розвитку на сучасному етапі даної спеціальності.

Історія реабілітації є одним з розділів загальної історії культури людства. Своїм корінням вона сягає глибини віків.

В результаті вивчення курсу «Історія реабілітації» студенти повинні

знати:

- основні етапи розвитку медицини та реабілітації у зв'язку з розвитком і зміною суспільно-економічних формацій, загальну періодизацію та хронологію розвитку медицини та реабілітації;
- основні епохи, періоди в історії медицини та реабілітації;
- фактори, що впливають на історію та розвиток медицини і, зокрема, реабілітації, досягнення медицини, реабілітації на різних етапах розвитку світової історії;
- вклад видатних діячів світової та української медичної науки в національну і світову медицину, реабілітацію;
- проблеми розвитку охорони здоров'я та реабілітації в Україні, світі.

ВМІТИ:

- правильно аналізувати розвиток медицини та реабілітації;
- застосовувати свої знання при вирішенні професійних проблем;
- сприяти духовному відродженню української медицини та реабілітації;
- поглиблювати свої знання в медицині та реабілітації;
- орієнтуватися в сучасних проблемах охорони здоров'я і сприяти вирішенню їх.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Історія реабілітації первісного суспільства.

Історія реабілітації, як частина історії медицини та історії людства. Джерела з історії реабілітації первісного суспільства і первісної медицини.

Тема 2. Медицина та реабілітація Стародавнього Світу, Середньовіччя.

Культура, медичні знання та звичаї трипільців, скіфів, слов'янських племен. Лікувальні засоби рослинного та тваринного походження. Лікарі-новатори: Парацельс, Френсіс Бекон, Андреас Везалій, Вільям Гарвей, Амбруаз Паре...

Тема 3. Історія медицини та реабілітації від первісного суспільства до часів Київської Русі.

Виникнення захворювань у первісних людей. Лікувальні засоби первісної медицини та засоби реабілітації. Зародження емпіричної та досвідної медицини та методів реабілітації. Паралельний розвиток медицини, реабілітації та релігії.

Особливості розвитку медицини та реабілітації Київської Русі. Розвиток народної медицини. Лікарі-ченці: Антоній, Пимен, Агапіт. Відкриття лікарень, притулків для хворих і немічних. Створення стаціонарних лікувальних установ.

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Розвиток та становлення реабілітації в XVI – XVII ст.

Центри формування медичної культури. Медична допомога в козацькому війську. Організація шпиталів, догляд за хворими і пораненими в монастирях. Зародження, встановлення і розвиток медичної освіти та реабілітації в Україні. Створення повітових лікарень та медико-хірургічних шкіл.

Медична та реабілітаційна науки в Європі. Лейденська школа. Розвиток теоретичної та клінічної медицини та реабілітації в Англії. Медицина та реабілітації в Німеччині,

Тема 5. Історія розвитку реабілітації в СРСР XIX – XX ст.

Історичний нарис розвитку лікувальної фізичної культури, спортивної медицини та реабілітації в СРСР. Розвиток лікарського контролю, як основного принципу по забезпеченню правильного використання засобів фізичної культури і спорту для оздоровлення населення.

Тема 6. Історія розвитку реабілітації в Україні XIX – XX ст.

Розвиток лікувальної гімнастики, як сучасного методу відновного лікування при різних захворюваннях. Застосування комплексів лікування фізичними вправами разом з фізіотерапевтичними процедурами.

Сприяння суспільства та держави розвитку фізичної культури, фізичної реабілітації.

Внесок медиків-альтруїстів у розвиток реабілітаційної науки в Україні (Касьяна М. А., Козавкіна В. І...)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього го	у тому числі					Усього го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Історія реабілітації первісного суспільства та часів Середньовіччя.												
Тема 1. Історія реабілітації первісного суспільства.	15	2	4	-	-	9	17	1	1	-	-	15
Тема 2. Медицина та реабілітація Стародавнього Світу та Середньовіччя.	15	2	4	-	-	9	16	-	1	-	-	15
Тема 3. Історія медицини та реабілітації від первісного суспільства до часів Київської Русі.	15	2	4	-	-	9	12	-	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	45	6	12	-	-	27	45	1	4	-	-	40
Змістовий модуль . Історія реабілітації в XVI – XX ст.												
Тема 4. Розвиток та становлення реабілітації в XVI – XVII ст.	15	2	4	-	-	9	17	1	1	-	-	15
Тема 5. Історія розвитку реабілітації в СРСР XIX – XXст.	15	2	4	-	-	9	16	-	1	-	-	15
Тема 6. Історія розвитку реабілітації в Україні XIX– XX ст.	15	2	4	-	-	9	12	-	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	45	6	12	-	-	27	45	1	4	-	-	40
Разом	90	12	24	-	-	54	90	2	8	-	-	80

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1.			
Змістовий модуль 1.			
1	Історія реабілітації первісного суспільства.	2	1
2	Медицина та реабілітація Стародавнього Світу, Середньовіччя.	2	-
3	Історія медицини та реабілітації від первісного суспільства до часів Київської Русі.	2	-
Змістовий модуль 2.			
4	Розвиток та становлення реабілітації в XVI – XVII ст.	2	1
5	Історія розвитку реабілітації в СРСР XIX – XX ст.	2	-
6	Історія розвитку реабілітації в Україні в XIX – XX ст.	2	-
Всього		12	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1.			
Змістовий модуль 1.			
1	Історія реабілітації первісного суспільства.	4	1

2	Медицина та реабілітація Стародавнього Світу, Середньовіччя.	4	1
3	Історія медицини та реабілітації від первісного суспільства до часів Київської Русі.	4	2
Змістовий модуль 2.			
4	Розвиток та становлення реабілітації в XVI – XVII ст.	4	1
5	Історія розвитку реабілітації в СРСР XIX – XX ст.	4	1
6	Історія розвитку реабілітації в Україні в XIX – XX ст.	4	2
Всього		24	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1	Розвиток і застосування медичної гімнастики у первісному суспільстві.	6	10
2	Становлення реабілітації, як нового процесу відновлення людського організму.	6	10
3	Внесок вчених XVIII ст. у розвиток реабілітації.	7	10
4	XX ст. – зародження нової медичної науки «фізіотерапія».	7	10
Змістовий модуль 2.			
5	Розвиток реабілітації в епоху Відродження.	7	10
6	Становлення та розвиток реабілітації в Польщі.	7	10

7	Розвиток реабілітаційної науки в XIX – XX ст.	7	10
8	Відкриття українських навчальних закладів для фахівців реабілітологів.	7	10
Всього		54	80

За виконання самостійної роботи, студент звітується вирішенням наступних завдань:

1. Проаналізувати розвиток реабілітаційної науки на різних етапах становлення суспільства.
2. Підготувати реферати по тематиці дисципліни.
3. Розробити кросворди по тематиці дисципліни.

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Згідно навчальних планів – не передбачено.

9. Методи навчання

Основними формами вивчення курсу є лекції, практичні заняття, індивідуальні та групові консультації, під керівництвом викладача, підготовка реферату, виступ з доповіддю на студентській науковій конференції, а також самостійну роботу, що забезпечує закріплення теоретичних знань, сприяє набуттю практичних навичок і розвитку самостійного мислення.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації (у програмі Power Point), роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях вирішуються ситуаційні задачі відповідно до тематики заняття.

10. Методи контролю

1. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (тест, одна правильна відповідь з п'яти запропонованих), а також ситуаційні задачі.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань;
- за індивідуальним дослідним завданням – за допомогою перевірки та захисту рефератів за обраною темою.

2. Підсумковий контроль знань відбувається на заліку у письмовій формі у вигляді комплексних контрольних робіт (ККР), які включають різнорівневі тести за складністю, а також ситуаційні задачі.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	100
16	17	17	16	17	17	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій з дисципліни «Історія реабілітації».
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД).
3. Нормативні документи ВООЗ України.
4. Наочні посібники та відеофільми.
5. Матеріальні засоби навчання техніко-тактичних дій, комп'ютерне забезпечення.

3. Рекомендована література

Базова

1. Історія медицини і медсестринства : навч. посіб. / Л. Ф. Луцик, В. Р. Малюта, В. І. Мельник, О. Г. Григола. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 376с. + 32 кольор. вкл.
2. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник. – Вид. 2, пер. та доп. – К.: Олімпійська література, 2005. - 470с.
3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський, Л. Войчишин. – Л.: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
4. Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.Є. Основи фізичної реабілітації. – К.: Медицина, 2008. – 246 с.
5. Примачок Л. Л. Історія медицини та реабілітації: навч. посіб. / Л. Л. Примачок. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – 104 с.

Допоміжна

1. Відновлювальні засоби працездатності у фізичній культурі і спорті / Ячнюк І. О., Воробйов О. О., Романів Л. В., Ячнюк Ю. Б., Марценяк І. В., Білик Р. Р.: Підручник. – Чернівці: Книги – XXI, 2009. – 432 с.
2. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура и спортивная медицина: Учебник. – М.: Медицина, 1999. – 304 с

3. Маліков М.В., Сватъєв А.В., Богдановська Н.В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Запоріжжя: ЗДУ, 2006. – 227 с.
4. Олефиренко В.Т. Водолечение. – 3-е изд.- М.: Медицина, 1986. – 286с.
5. Приходько В.С., Пархоменко Л.К. Лечебная физическая культура в клинике детских болезней. – Л.: Медицина, 1980. - 252 с.
6. Серебряна Л.А. Реабилитация больных с патологией органов пищеварения. – К.: Здоров'я, 1989. – 168 с.
7. Спортивная медицина: Учеб. для ин-тов физ. культ. / Под ред. В.Л. Карпмана. – М.: Физкультура и спорт, 1987. – 304 с.
8. Справочник по детской лечебной физкультуре / Под ред. М.И. Фонарева. – М.: Медицина, 1983. – 360 с.
9. Страковська В. Л. Лечебная физкультура в реабилитации больных и детей группы риска первого года жизни. – Л.: Медицина, 1991. – 160 с.
10. Тарасов О.Ф., Фонарев М.И. Реабилитация при детских болезнях. – Л.: Медицина, 1980. – 232 с.
11. Фізіотерапевтичні та фізіопунктурні методи і їх практичне застосування: Навчально-методичний посібник / Самосюк І.З., Парамончик В.М., Губенко В.П. та ін. – К.: Альтерпрес, 2001. – 316 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Документи – МОЗ України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.moz.gov.ua
2. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>.
3. Основи фізичної реабілітації/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: er3.nuwm.edu.ua/4070/
4. Примачок Л. Л. Історія медицини та реабілітації/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: er3.nuwm.edu.ua/3876/